

Dannebrogsviden

Videncentret årsberetning 2015

Af Søren Cruys-Bagger fra Nationalt videncenter om Dannebrog. Vexillolog og flagkonsulent i Danmarks-Samfundet. Udarbejdet marts 2016.

Centret har som opgave blandt andet at fremme forståelsen af Dannebrogshistorie, flaget om nationalsymbol samt at flaget som kulturarv har betydning for dansk identitet. Videncentret rådgiver offentlige som private organisationer eller institutioner. Arbejde har i 2015 været præget af at dokumentere, informere og formidle viden om Dannebrog.

Dannebrog i samtiden

Dannebrog var oprindeligt et magtsymbol og blev brugt i krig og som statsflag. Nu bruges det også som et nationalt symbol. At flaget er blevet folkeligt er faktisk af nyere dato. Indtil 1840'erne blev det kun brugt som statsflag på samme måde, som det stadig bruges. Først i 1854 blev det ved lov tilladt den almindelige dansker at flage med det rektangulære Dannebrog, mens splitflaget er forbeholdt staten. I dag flager danskerne som aldrig før, vi flager når der er en festlig lejlighed, fødselsdage og lignede.

Dannebrogsviden

Selvom der findes rigtig mange steder på Danmarks-Samfundets hjemmeside og på andre informerende hjemmesider om anvendelsen af Dannebrog, rejser der sig alligevel spørgsmål eller undren. Kan det nu være rigtigt, at man må flage på den måde? Især når der opstår tvivl om, hvad der er god flaging. Ca. 50 spørgsmål er blevet besvaret. Der ligger på Danmarks-Samfundets hjemmeside fire små orienteringer, "dannebrogsviden – spørgsmål og svar 2015", dels 10 spørgsmål/svar om anvendelse af Dannebrog, dels om Dannebrog som stutfag, dels om splitflag med særligt mærke samt en forklaringsordbog om de begreber og navne vi anvender om flaget.

Alle er velkomne til at anvende materialet fra Danmarks-Samfundets hjemmeside, blot man husker, at der skal kildeangivelse på.

Flagknop med LED-lys

Flere flagstangsfirmaer sælger en hvid flagstangsknop med genopladelige batterier og 20 LED pærer. Flagstangsknoppen lader op via solceller om dagen og tænder automatisk når det bliver mørkt. Den skulle herefter lyse i max. 10 timer ved at give et dæmpet lys på flagstangen. Danmarks-Samfundet anser ikke denne nye form for indirekte belysning af en flagstang som korrekt måde, når der skal flages om natten.

I 2015 udsendte Danmarks-Samfundet en pressemeddelelse, hvor vi præciserede reglerne for flaging med Dannebrog om natten. Vi skrev, at man i adskillige blade, ugeaviser og forskellige fag- og reklameblade kunne se reklamer for en flagknop med LEDlys, ofte ledsaget af en artikel om at Dannebrog nu kan blive hængende om natten.

Den omtalte flagknop er uden tvivl fin til belysning af reklameflag, men Danmarks-Samfundet kan under ingen omstændigheder støtte, at den benyttes til belysning af vort nationale symbol.

Selv om der ikke er lovgivet om brugen af Dannebrog, har det altid været en fast regel, at Dannebrog hejses klokken 08:00; hvis solen står op senere, da først ved solopgang. Nedhalingen sker senest ved solnedgang. Der er indført en undtagelse fra denne regel, hvor flaget kan forblive oppe efter solnedgang, såfremt det er belyst af en projektør. Denne undtagelse er indført for at give mulighed for at vise flaget ved særlige lejligheder, som f. eks. ved sportsstævner om aftenen.

Det har aldrig været tanken, at denne undtagelse skulle bruges for at undgå besværet med at huske at få Dannebrog ned til tiden. Pressemeddelelsen blev omsat til informative artikler om, hvad reglerne er for korrekt flagning med Dannebrog om natten.

106 landes flag Grundlovsdag 2015

Kunstneren Kenn André Stilling og Albertslund kommunes borgmester Steen Christiansen fandt det spændende at benytte grundlovsdagen til at flage med 106 forskellige nationers flag. I Albertslund kommune boede der på det tidspunkt 106 forskellige nationaliteter. Kenn André Stilling pegede på, at projektet havde et meget dansk sigte. Det skulle hylde den danske grundlov og det danske demokrati. Det skulle fejre mangfoldighedens rigdom for og i det danske samfund, og dermed opmuntre til tolerance på tværs af etnisk baggrund. *“Det er en hyldest til, at vi i Danmark har en grundlov, som mange andre lande ikke har. Vi har faktisk haft den i over 100 år, den er noget helt unik, for den kan rumme så mange forskellige kulturer.”*

Der blev korrekt ansøgt Københavns Vestegns Politi om tilladelse til Grundlovsdag at flage med Dannebrog samt de andre nationers flag. Politiet gav afslag. Som begrundelse blev der henvist til et cirkulære fra 1989, om flagning med de af Danmark anerkendte flag. Her fremgår det, at tilladelsen kun kan gives, hvis der er tale om internationale kongresser, udstillinger, stævner, indvielser og andre „særlige lejligheder“.

Men samtidig fremgår det af cirkulæret, at *“politiet ikke bør meddele tilladelse til flagning med fremmede staters flag på dage, hvor man i Danmark mindes særlige nationale begivenheder.”* Grundlovsdag er en sådan særlig begivenhed. Det betød, at der ikke blev flaget med udenlandske flag den 5. juni 2015 i Albertslund kommune.

Er det kunst eller er det ulovligt?

Den kunstneriske frihed fik nye rammer i 2015. Dannebrog har været anvendt i forbindelse med forskellige kunstinstallationer. Kunsternes frihed til at anvende Dannebrog på anderledes måder er blevet mere synlig og har givet en del reaktioner. Her er tre eksempler, som vi har fået kendskab til. Eleverne på designlinjen fra Erhvervsakademiet i Slagelse udsmykkede Dannebrog med tekst i forbindelse med en designopgave. Når man bruger det danske flag som grafisk virkemiddel - uanset om det er kommercielt eller ej - så kan det for nogle godt tolkes politiserende. Der var Dannebrog som blev udsat for en geometrisk analyse og der var Dannebrog der indgik i en installation kaldet *“Verden ligger under dine fødder”*. Kunstværkerne blev vist på museumspladsen ved Vejen Kunstmuseum. Udstillingen hed *“Diagnose som Dansk Standardpoesi”*.

Endelig var der projekt CATCH16 på ARoS Aarhus Kunstmuseum. Her blev der sat fokus på uopdagede talenter blandt kunstinteresserede unge i alderen 14 – 23 år. Projektet og udstillingen gik under titlen FUCK IDENTITY. Det var temaer som: Nationalidentitet, personlig identitet, udvikling af identitet og ikke mindst mangel på identitet i lyset af at skabe et fællesskab. Det betød blandt andet afbrænding af Dannebrog. *“Jeg vil gerne provokere danskere ved at vise, at flaget ikke betyder noget. Det skaber identitet, men man kan gøre ved flaget, hvad man vil, for det er et frit land. Jeg forstår ikke, hvorfor man går så meget op i flaget”*, sagde den ene af pigerne som brændte sit dekorerede Dannebrog af på åben gade.